

המשגיח

בלי מבחני קבלה

מאת [שחר אילן](#)

"ברגע שלבית הלאומי של העם היהודי יתקבלו במבחנים זה לא יהיה אותו הבית", מזהיר יו"ר הסוכנות היהודית, זאב ביילסקי, לנוכח כמה הצעות שהושמעו באחרונה להטלת מגבלות על העלייה. הרי ישראל לא תתמוטט מ-300 עולים אתיופים בחודש

ביילסקי. אינטרנט במקום שליחים
צילום: לימור אדרי

יו"ר הסוכנות היהודית, זאב ביילסקי, לא אהב את הניסיונות האחרונים של רות גביזון ושלמה אבינרי לפתח דיון ציבורי, בין השאר מעל דפים אלה, על הגבלת העלאתם של לא-יהודים לארץ. פרופ' גביזון אף הציעה לשקול לקבוע מבחנים של יכולת השתלבות בעליית יהודים לישראל. "אם היה מתקיים דיון כזה בשנות ה-50, ספק אם אני הייתי פה, מכיוון שההורים שלי הגיעו לכאן ללא משפחה, בחוסר כל, ובנו בית במדינת ישראל", אומר ביילסקי ל"הארץ". בשום פנים ואופן, הוא מוסיף, אין זה מוצדק לערוך דיון כזה.

בתשובה לשאלה אם ישראל צריכה בכלל להביא אלפי עולים מהעולם השלישי, הוא משיב: "זאת היתה שאלה טובה אם היית עיתונאי באוסטרליה. קלטנו בשנות ה-50 עליות שלפי התנאים האלה לא היינו צריכים להביא אותן. אתה תראה שהדורות הבאים של יהודי אתיופיה, אלה שכבר נולדים בארץ, ידביקו בסופו של דבר את הממוצע הישראלי ויהוו חלק מהחברה הישראלית".

גביזון פירסמה נייר עמדה שכותרתו "תנאים לשגשוגה של מדינת ישראל", ובו טענה שיש לשקול לשנות את חוק השבות. היא ציינה, ביו השאר, שאין לאפשר לאנשים שאין להם זיקה לחיים יהודיים לעלות לישראל, דבר שמתייחס לכאורה לעולים רבים מברית המועצות ולבני הפלאשמורה. פרופ' אבינרי פירסם אף הוא נייר עמדה באותה מסגרת - מוסד שמואל נאמן של הטכניון - ובראיון ל"הארץ" לפני כחודש הוא אמנם אמר שאין לשנות את חוק השבות, אבל ציין שיש לשנות את יישומו. כלומר, להפסיק לחפש לא-יהודים שמעוניינים לעלות מהעולם השלישי ולהשלים עם כך שהעלייה לארץ הסתיימה.

ביילסקי משוכנע שאסור לגעת בחוק השבות, ושאסור לשנות את הסעיף שמקנה גם לנכד לא-יהודי של יהודי את האפשרות לעלות לישראל. "החוק כפי שהוא מהווה מענה הולם לעליית יהודים ולקשר החשוב שלהם עם מדינת ישראל. הוא מביא לכך שהרבה מאוד יהודים תומכים במדינת ישראל כאילו היתה מדינתם היחידה. כל ניסיון לפגוע בו ישמוט את בסיסה של מדינת ישראל ואת מרכזיותה בעם היהודי".

גביזון מציעה להנהיג מבחנים של זיקה ליהדות ושל יכולת השתלבות כתנאי לעלייה.

"אם היו עושים מבחני קבלה כשהקימו את המדינה, ספק אם היתה קמה מדינה. ברגע שלבית הלאומי של העם היהודי יתקבלו במבחנים, זה לא יהיה אותו הבית. עדיף להתמודד עם מצבים כמו שאנחנו חווים עכשיו, מאשר לסגור את מדינת ישראל לעם היהודי. אלה שייסדו את המדינה היו מתהפכים בקברם, אם היו שומעים שהיום הבסיס למדינת ישראל הפך להיות תלוי במבחנים של הכנסה, של כסף, של מקצוע או של תועלת מיידית למדינה".

אם נכד של יהודי רוצה לעלות אז תביאו אותו, אבל למה לחפש?

"זה לא המצב. זה לא קיים. הלוואי שהיה באפשרותנו לחפש את היהודים באשר הם. אני יכול להגיד לך באחריות מלאה שאנחנו לא מחפשים במקומות שאין שם יהודים, או על מנת למלא מכסה. אנחנו מביאים את זכאי חוק השבות למדינת ישראל. עליות המצוקה כמעט שהסתיימו. היום רוב העולים הם עולים מבחירה, ולכן אני מעריך שאותם אנשים שפונים ורוצים לעלות למדינת ישראל הם אנשים שבאים למדינה יהודית".

אבינרי גם קרא לסוכנות להחזיר את השליחים הביתה, אבל ביילסקי טוען שבעצם אין כבר כמעט את מי להחזיר. לסוכנות, הוא אומר, נותרו רק כמה עשרות שליחים ומספרם הולך ומצטמצם. זאת, בעיקר הודות לאפשרות לאסוף ולקבל מידע באמצעות האינטרנט והשימוש בארגוני עלייה מקומיים. לדבריו, חלק גדול מהשליחים הם עולים שחוזרים לארצות מהן באו, והם יכולים לשתף מועמדים לעלייה בניסיונם.

יותר מ-15 אלף איש, שני שלישים מהפוטנציאל של עליית הפלאשמורה, כבר הגיעו לארץ. עוד 8,000 עדיין מחכים. אם הם יעלו בקצב הנוכחי של 300 איש לשנה, הרי שהתהליך יימשך עוד כשנתיים. אם הקצב יוכפל, כפי שהסוכנות כנראה היתה רוצה, עלייתם תסתיים תוך שנה. ביילסקי אומר ש"מדינת ישראל לא תתמוטט מעליה של 300 או 600 אנשים בחודש".

יהיה לעלייה הזאת סוף?

"חלק מהטיפול בעניין זה לקבוע את הזכאים ובכך להביא לידי סיום את עלייתם של יהודי אתיופיה לישראל".

היו מביאים את הפלאשמורה לולא לחץ הארגונים בארצות הברית?

"אני לא חושב שממשלת ישראל, עם כל הכבוד לארגונים כאלה או אחרים, מקבלת את ההחלטות שלה לפי לחצים".

בעשר השנים האחרונות הגיעו לישראל יותר מאלף בני מנשה מהודו. רבים מהם התיישבו בהתנחלויות. אבל ביילסקי אומר שהסוכנות הביאה רק 216 בני מנשה שהתגירו בהודו. הם הגיעו בשלהי מלחמת לבנון והתיישבו בגליל, וזה "מעשה יהודי ראוי". הוא סבור שיש להתפעל מהדרך שבה בני מנשה שימרו את אורח החיים היהודי בין מיליארד לא-יהודים.

כל העליות האלה נראות כמו סוג של מלחמה דמוגרפית.

"אם מישהו חושב ש-216 בני מנשה ישנו את המאזן הדמוגרפי במדינת ישראל, הוא לא יודע מה הוא סח".

אולי, כמו שאבינרי אומר, הגיע הזמן שתשלימו עם זה שהעלייה נגמרה?

"אין צורך לומר שהעלייה התחילה, או שהעלייה נגמרה. מדינת ישראל היא מדינה שפתוחה לכל יהודי. ירצה יעלה, לא ירצה לא יעלה. הסוכנות היהודית משקיעה את מירב מאמציה בדור הצעיר של יהדות התפוצות למדינת ישראל. הבאנו בשנה שעברה 50 אלף צעירים במסגרות שונות של ביקור לארץ. אנחנו מקווים שבסופו של דבר חלק מהם יבואו כעולים, אבל המשימה העיקרית שלנו היא לחבר אותם לישראל".